

Česká veřejnost a změna klimatu 2015

Zpráva z výzkumu na reprezentativním vzorku české populace

Jan Krajhanzl, Tomáš Chabada, Renata Svobodová, Zdeňka Lechnerová,
Ondřej Špaček, Jan Skalík, Karel Čada a kol.

Katedra environmentálních studií FSS MU, Brno, říjen 2015

Představení výzkumu

- * Tato výzkumná zpráva obsahuje základní výsledky výzkumu, který na reprezentativním českém vzorku zmapoval, jak česká veřejnost vnímá globální klimatickou změnu, jaká je její ochota zapojit se aktivně do ochrany klimatu a jak hodnotí diskutovaná mitigační a adaptační opatření reagující na klimatickou změnu.

Harmonogram výzkumu v roce 2015

- * leden až únor: řešerše odborných publikací
- * březen až duben: kvalitativní předvýzkum založený na rozhovorech s 50 respondenty, příprava pilotní verze dotazníku
- * květen: pilotáž dotazníku mezi 100 respondenty agentury FOCUS – Centra pro sociální a marketingovou analýzu, s.r.o., příprava finální verze dotazníku a ostrý sběr dat
- * červen až říjen: dokončení sběru dat, statistické analýzy a příprava výzkumné zprávy

Obsah reportu

- * Vnímání změny klimatu, str. 4
- * (Ne)jistota ve vnímání změny klimatu, str. 9
- * Rizika změny klimatu, str. 14
- * Postoje v debatě o změně klimatu, str. 19
- * Ochrana klimatu, individuální úroveň, str. 26
- * Ochrana klimatu, společenská úroveň, str. 32

Výzkumný tým

- * **PhDr. Jan Krajhanzl, Ph.D.:** design výzkumu, supervize a koordinace, tvorba dotazníků pro rozhovory a reprezentativní šetření, interpretace výsledků, příprava závěrečné zprávy
- * **Mgr. Tomáš Chabada:** řešerše, spolupráce na kvalitativním předvýzkumu a tvorbě dotazníku, kontrola a zpracování dat, deskriptivní statistické analýzy, příprava závěrečné zprávy
- * **Bc. Renata Svobodová:** řešerše k tématu, spolupráce na kvalitativním výzkumu, tvorbě dotazníku a kontrole dat
- * **Mgr. Zdeňka Lechnerová:** spolupráce na tvorbě dotazníku, příprava závěrečné zprávy, administrativní zajištění výzkumu, řešerše k tématu
- * **Mgr. et Mgr. Ondřej Špaček, Ph.D.:** clusterové analýzy a statistické porovnání segmentů
- * **Mgr. Jan Skalík:** vyhodnocení kvalitativní části, spolupráce na tvorbě dotazníku, kontrola a zpracování dat, deskriptivní statistické analýzy, statistické porovnání skupin respondentů
- * **Mgr. Karel Čada, Ph.D.:** konzultace, clusterové analýzy
- * Za konzultace děkujeme Mgr. et Mgr. Tomášovi Protivínskému, Mgr. Danielu Vondroušovi a spolupracovníkům z katedry.

Katedra environmentálních studií

- * Výzkum uskutečnila Katedra environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, která se zabývá studiem vazeb mezi lidskou společností a přírodou, krajinou, životním prostředím. Ve své pedagogické a výzkumné činnosti čerpá ze společenských i přírodních věd, propojuje akademické teorie s praxí a rozvíjí spolupráci na místní i zahraniční úrovni.

Výzkumný vzorek

- * Účastníci výzkumu byli osloveni podle definovaných kvót (pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště, kraj) sítí tazatelů výzkumné agentury FOCUS – Centra pro sociální a marketingovou analýzu, s.r.o. Sběr dat probíhal od 19. května do 4. června 2015 formou osobních rozhovorů „tužka a papír“ (PAPI). Získáno bylo 2 085 dotazníků, po vyřazení podezřele vyplněných dotazníků se celkové výsledky výzkumu zakládají na odpovědích **2 023 respondentů**. Podle porovnání s daty Českého statistického úřadu (viz níže) je vzorek reprezentativní pro populaci České republiky ve věku od 18 let. V této výzkumné zprávě uvádíme u každé otázky počet respondentů, kteří na danou baterii otázek odpověděli. Průměrné výsledky zaokrouhlujeme na dvě desetinná místa, výsledky v procentech na jedno desetinné místo (kromě této strany) a součet se tedy nemusí rovnat přesně 100 %.

POHLAVÍ	Zastoupení ve výzkumu	Zastoupení v ČR
Muži	48,54 %	48,44 %
Ženy	51,46 %	51,56 %
VĚK	Zastoupení ve výzkumu	Zastoupení v ČR
18-24 let	10,92 %	10,75 %
25-34 let	18,24 %	18,45 %
35-44 let	18,29 %	18,48 %
45-54 let	16,16 %	15,77 %
55-64 let	17,40 %	17,39 %
65 let +	18,98 %	19,16 %
VZDĚLÁNÍ	Zastoupení ve výzkumu	Zastoupení v ČR
základní	16,21 %	16,30 %
střední	35,44 %	36,00 %
bez maturity		
střední	33,91 %	34,08 %
s maturitou		
vysokoškolské	14,43 %	13,62 %

KRAJ	Zastoupení ve výzkumu	Zastoupení v ČR
Praha	12,01 %	12,57 %
Jihomoravský	11,07 %	11,20 %
Karlovarský	2,77 %	2,82 %
Kraj Jihočeský	5,93 %	6,00 %
Kraj Středočeský	12,65 %	12,19 %
Královehradecký	5,29 %	5,23 %
Liberecký	4,30 %	4,10 %
Moravskoslezský	11,67 %	11,51 %
Olomoucký	6,23 %	6,01 %
Pardubický	5,04 %	4,87 %
Plzeňský	5,39 %	5,49 %
Ústecký	6,97 %	7,64 %
Vysočina	5,14 %	4,81 %
Zlínský	5,54 %	5,56 %

An aerial photograph showing a vast, blue-tinged glacier flowing through a rugged mountain landscape. The glacier's surface is textured with crevasses and sediment. Dark, rocky peaks are visible above the ice, some partially covered in snow. The scene conveys a sense of immense scale and natural power.

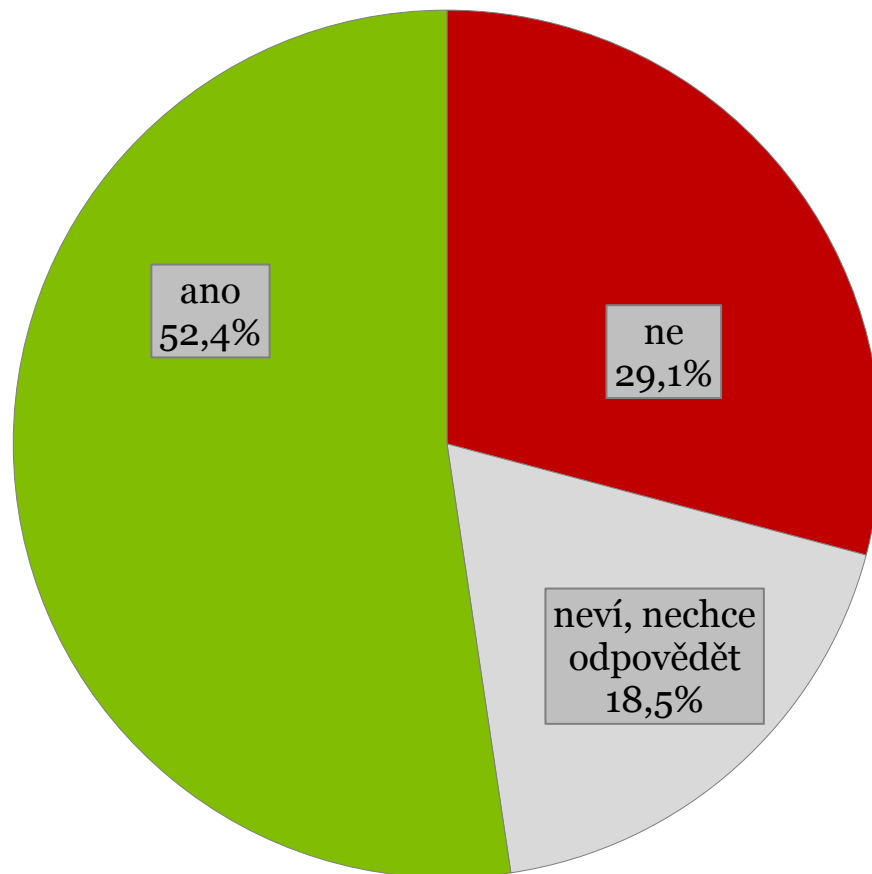
Vnímání změny klimatu

Domnívají se Češi, že probíhá globální změna klimatu?

Pozorují její projevy?

Co podle jejich názoru globální změnu klimatu způsobuje?

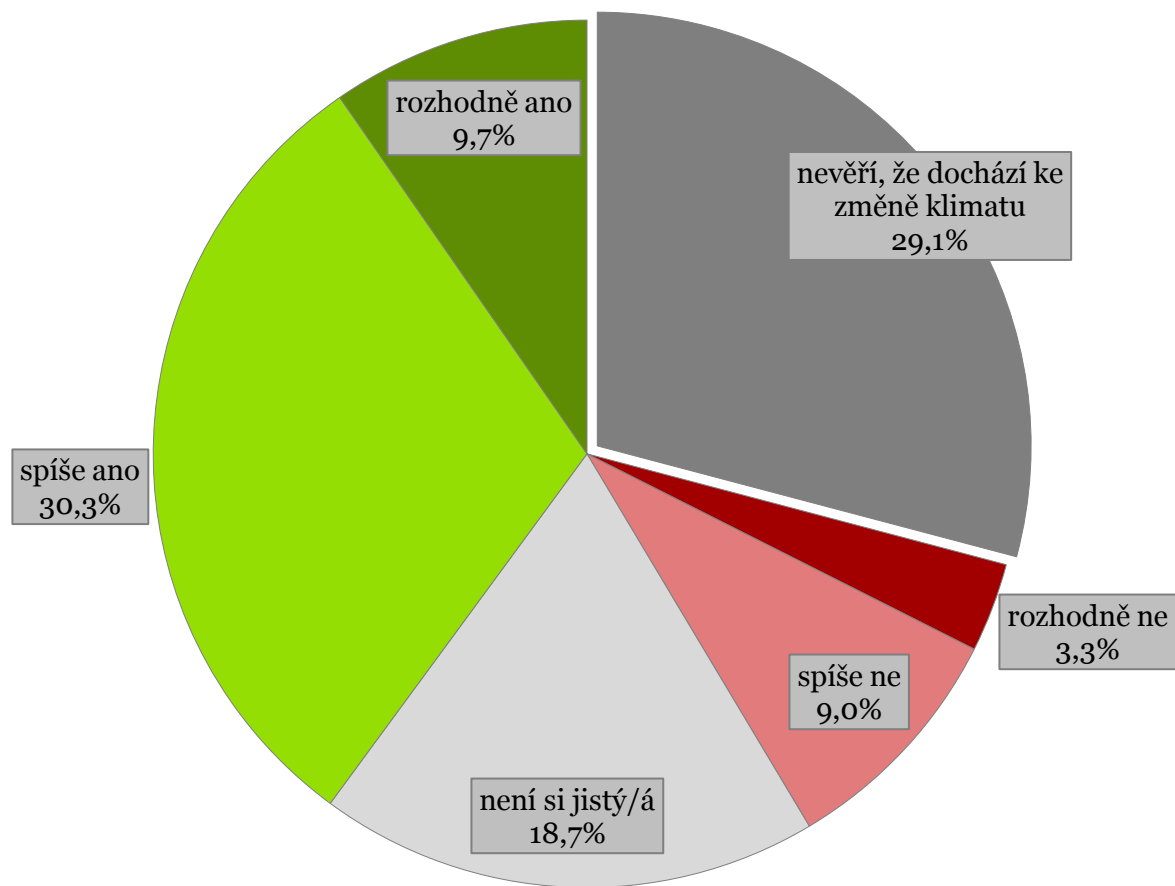
Domnívá se česká veřejnost, že probíhá globální změna klimatu?

N = 2023

Co si myslíte? Probíhá globální změna klimatu?

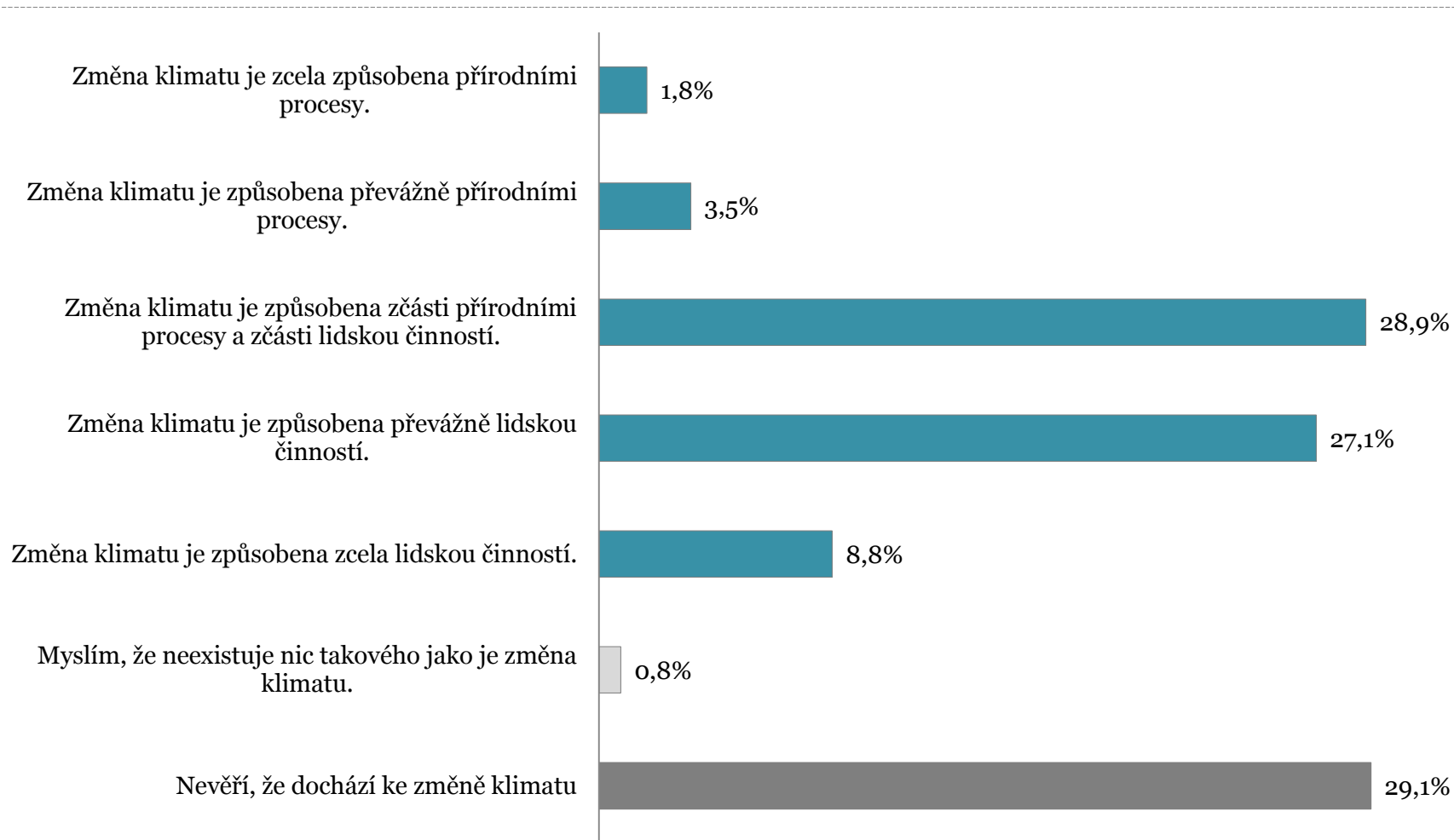
Všímají si Češi nějakých projevů globální změny klimatu?

N = 1 999

Už jste si všiml(a) nějakých projevů globální změny klimatu?

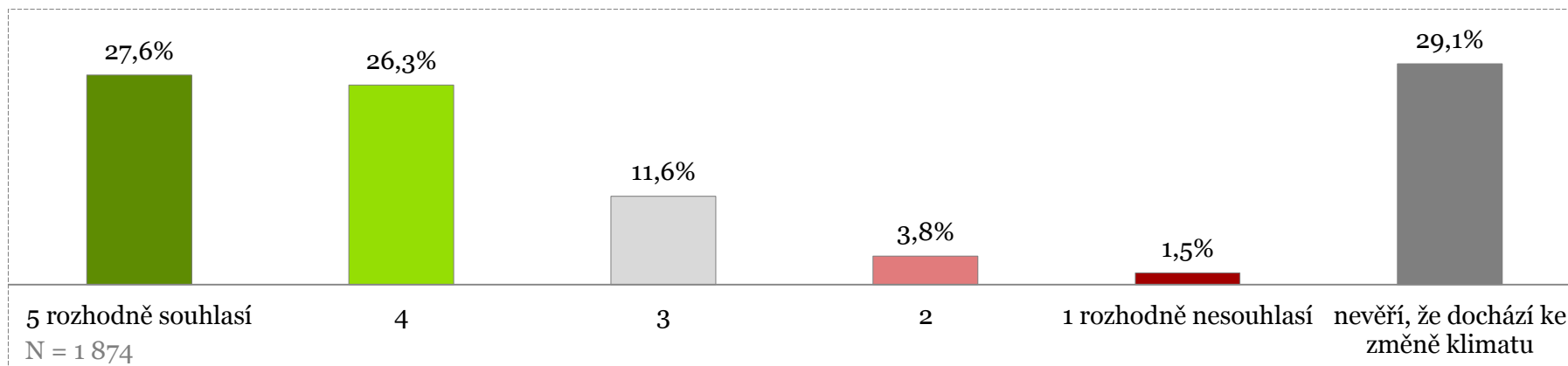
Co je podle české veřejnosti příčinou globální změny klimatu?

N = 1 878

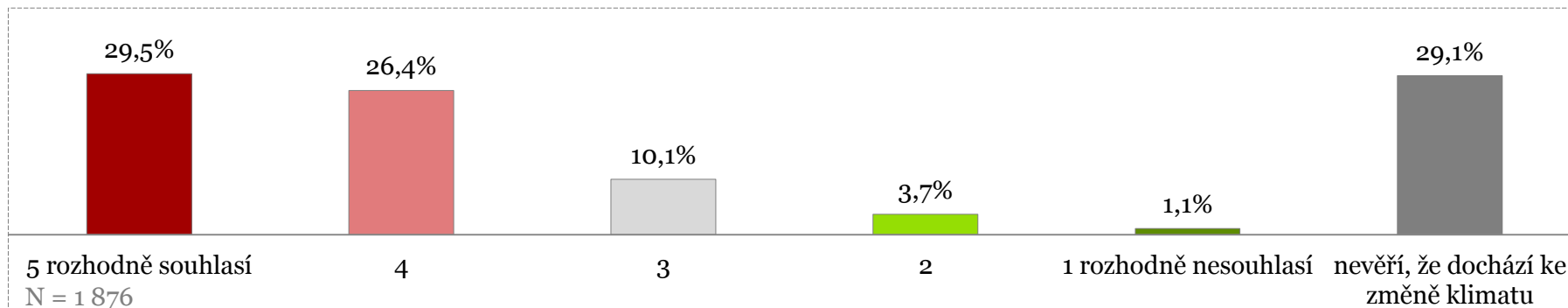
Když se zamyslíte nad příčinami globální změny klimatu, které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje Váš názor?

Kolik Čechů si **správně** myslí, že skleníkové plyny způsobují změnu klimatu?

Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? „Skleníkové plyny způsobují změnu klimatu.“

Kolik Čechů si **mylně** myslí, že díra v ozónové vrstvě přispívá ke změně klimatu?

Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? „Díra v ozónové vrstvě přispívá ke změně klimatu.“

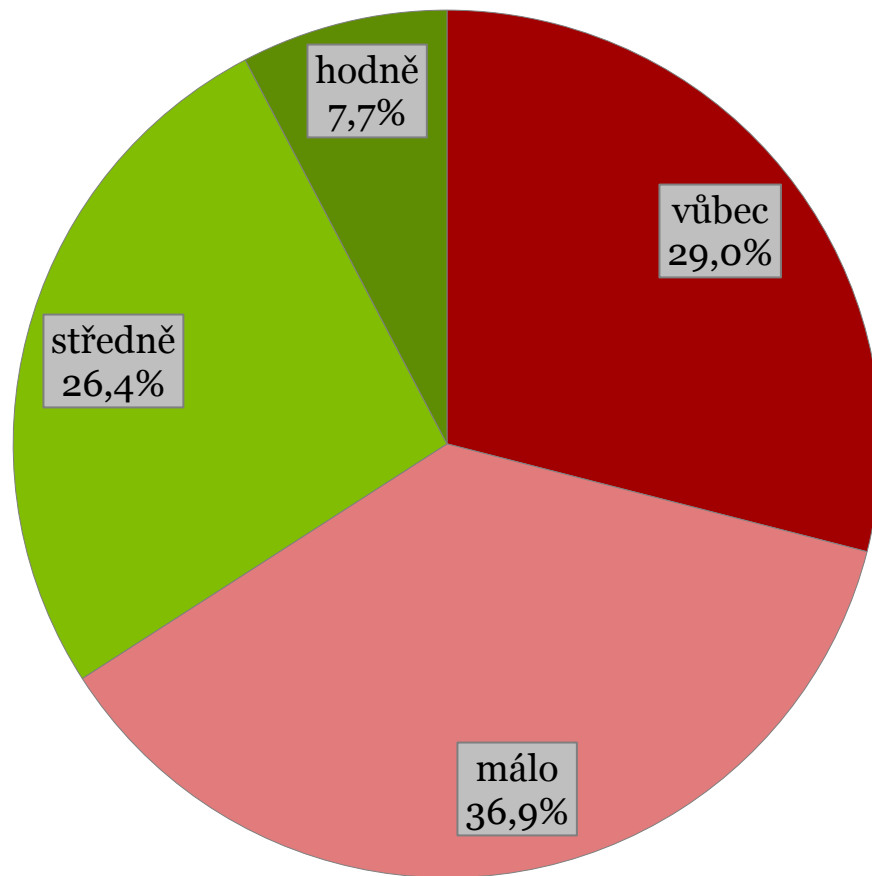
(Ne)jistota ve vnímání změny klimatu

Přemýšlejí Češi o globální změně klimatu?

Jak jsou si jisti svými názory? Byli by ochotní je změnit?

Jakou mají představu o vědeckém poznání v oblasti vývoje klimatu?

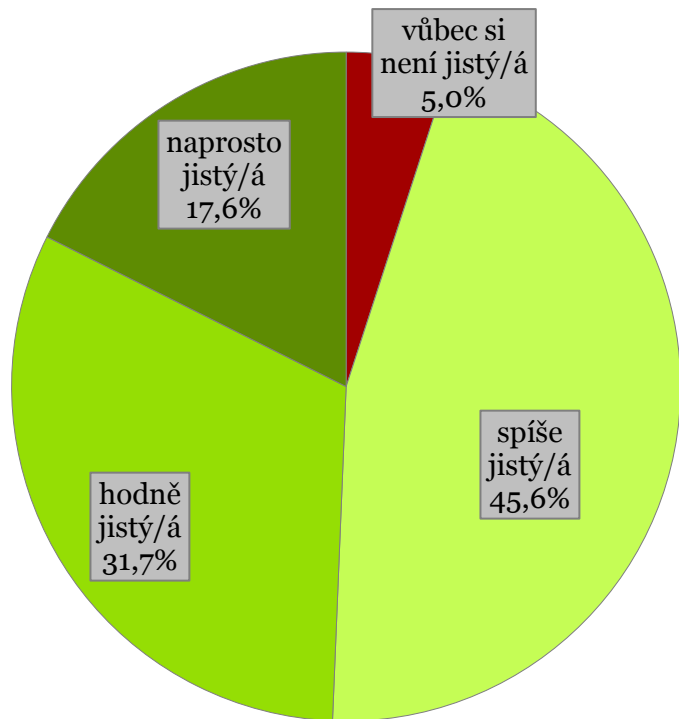
Přemýšlejí Češi o globální změně klimatu?

N = 1965

Jak moc jste dosud přemýšlel(a) o globální změně klimatu?

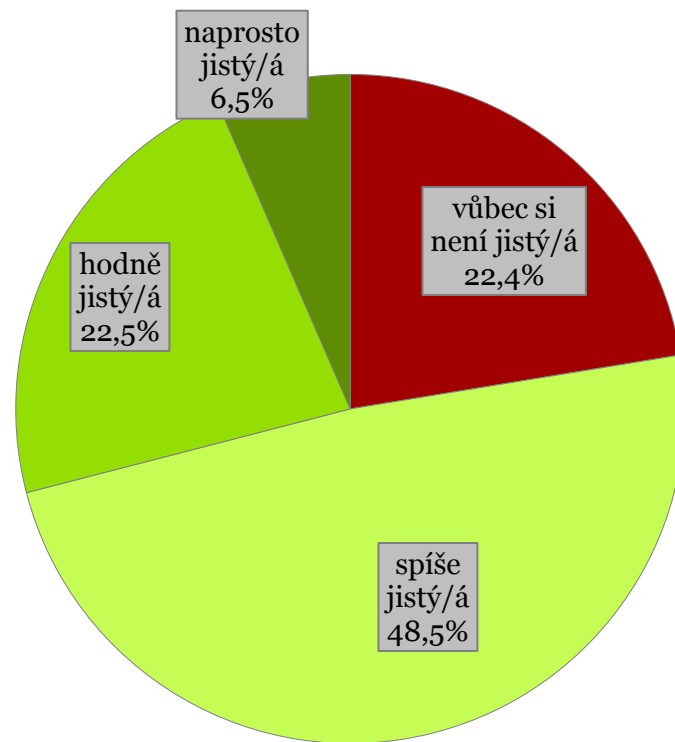
Jak jsou si jistí ti, kteří se domnívají, že globální změna klimatu **probíhá**?

N = 1 050

Do jaké míry jste si jisti, že probíhá globální změna klimatu?

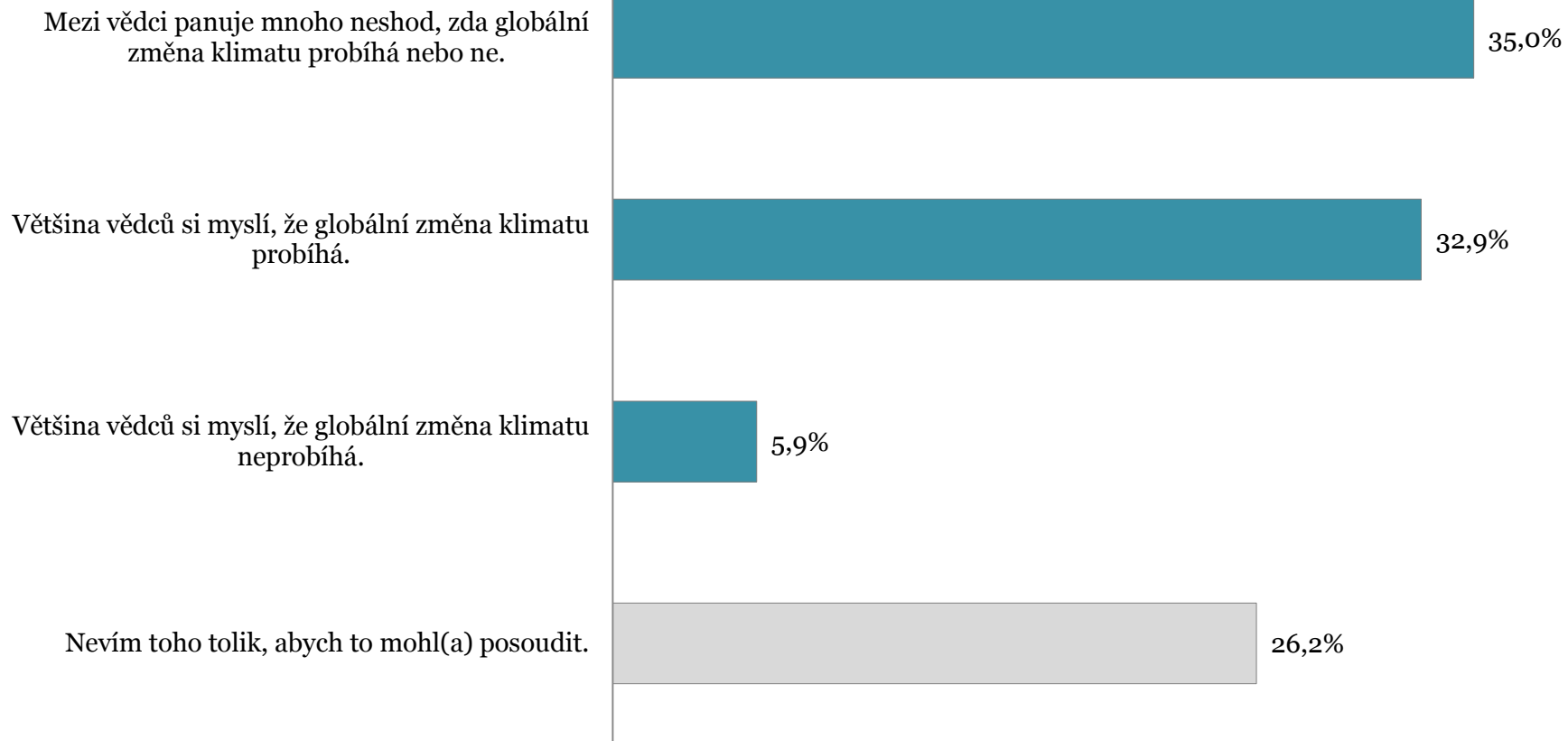
Jak jsou si jistí ti, kteří se domnívají, že globální změna klimatu **neprobíhá**?

N = 550

Do jaké míry jste si jisti, že neprobíhá globální změna klimatu?

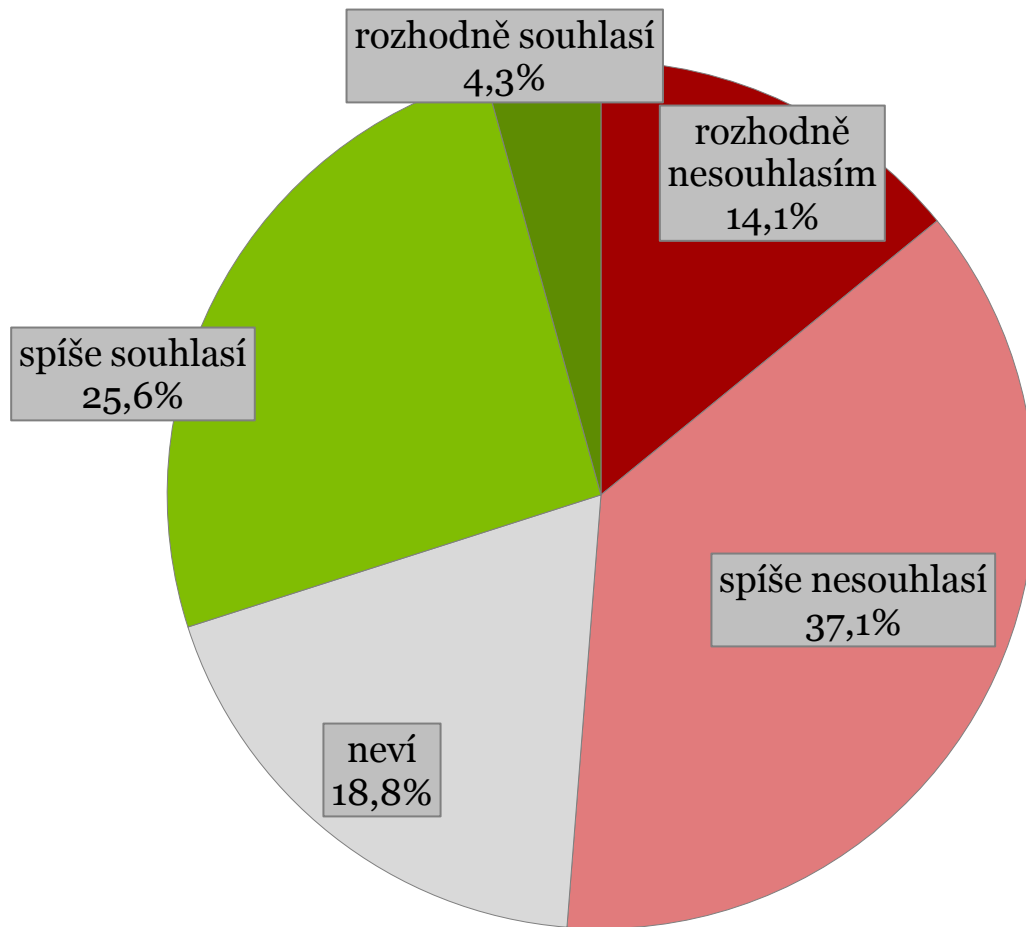
Jakou představu mají Češi o názorech vědců na globální změnu klimatu?

N = 2 012

Které z následujících tvrzení je nejbližší Vašemu názoru?

Mohli by Češi snadno změnit svůj názor na globální klimatickou změnu?

N = 2 023

Nakolik souhlasíte či nesouhlasíte s následujícím tvrzením: „Mohl/a bych snadno změnit názor na globální změnu klimatu“?

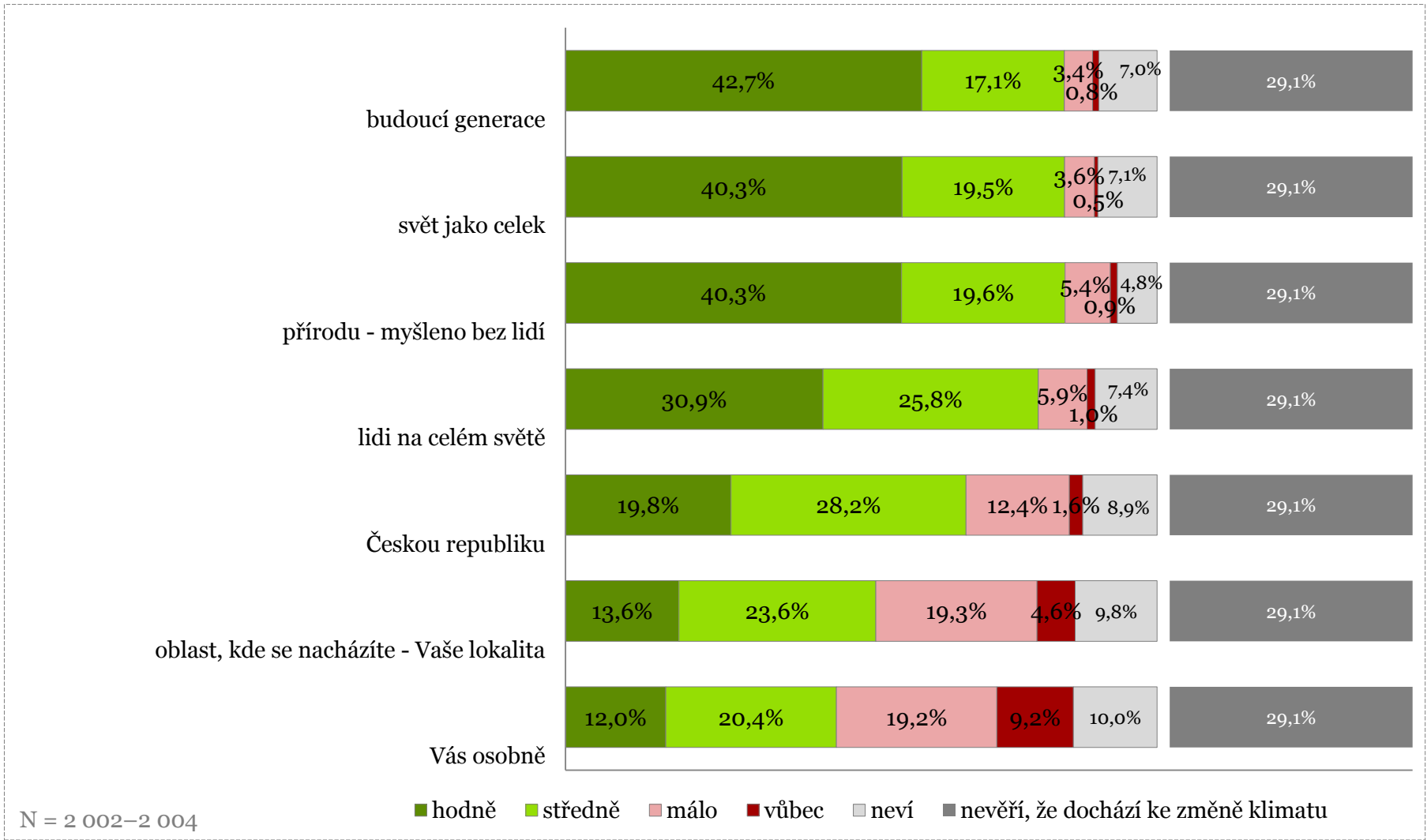
Rizika změny klimatu

Za jak nebezpečnou považují Češi globální změnu klimatu?

Kdy podle naší veřejnosti pocítíme dopady změny klimatu v České republice?

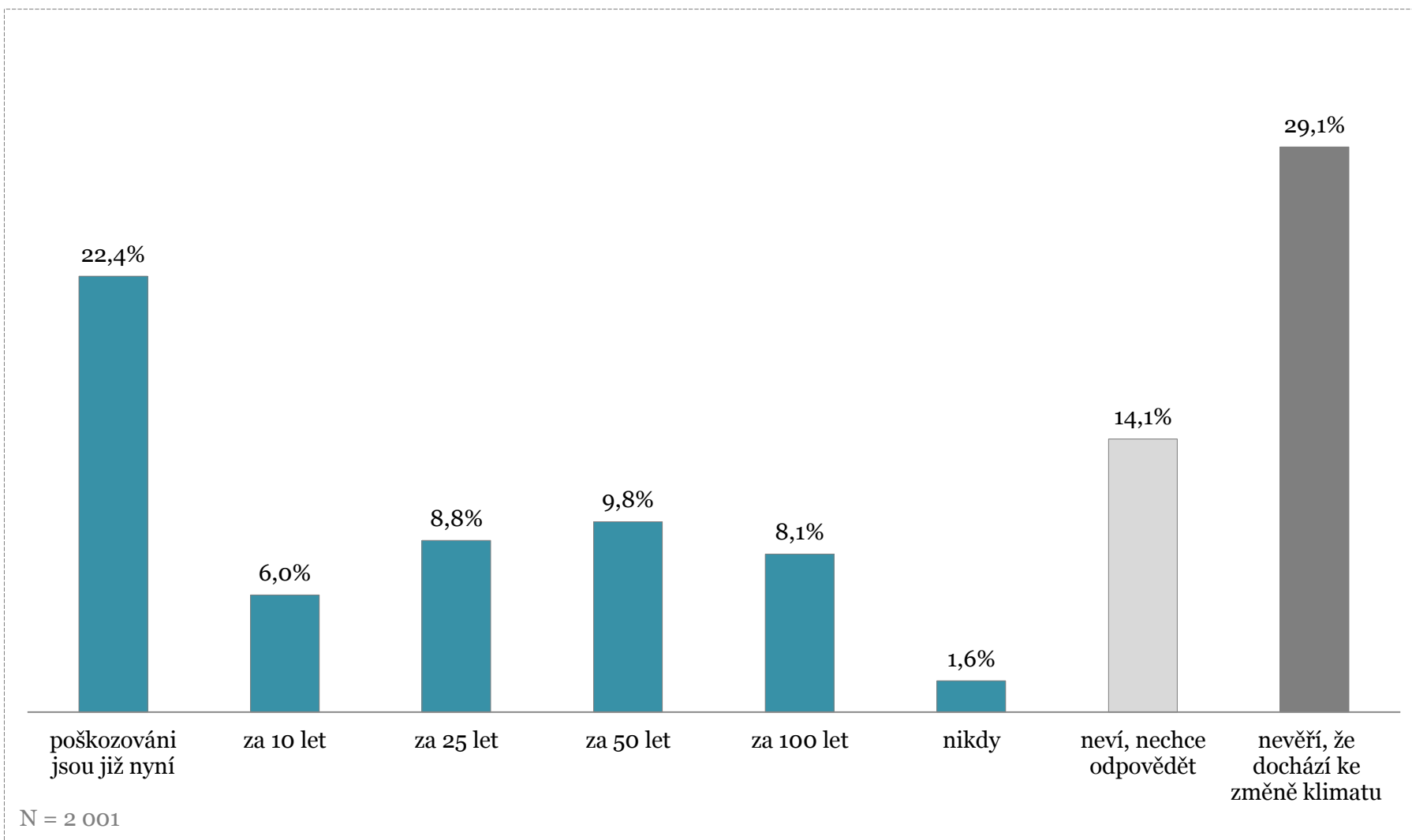
Jaké jsou podle názorů veřejnosti největší hrozby klimatické změny?

Co je podle české veřejnosti ohroženo globální změnou klimatu?

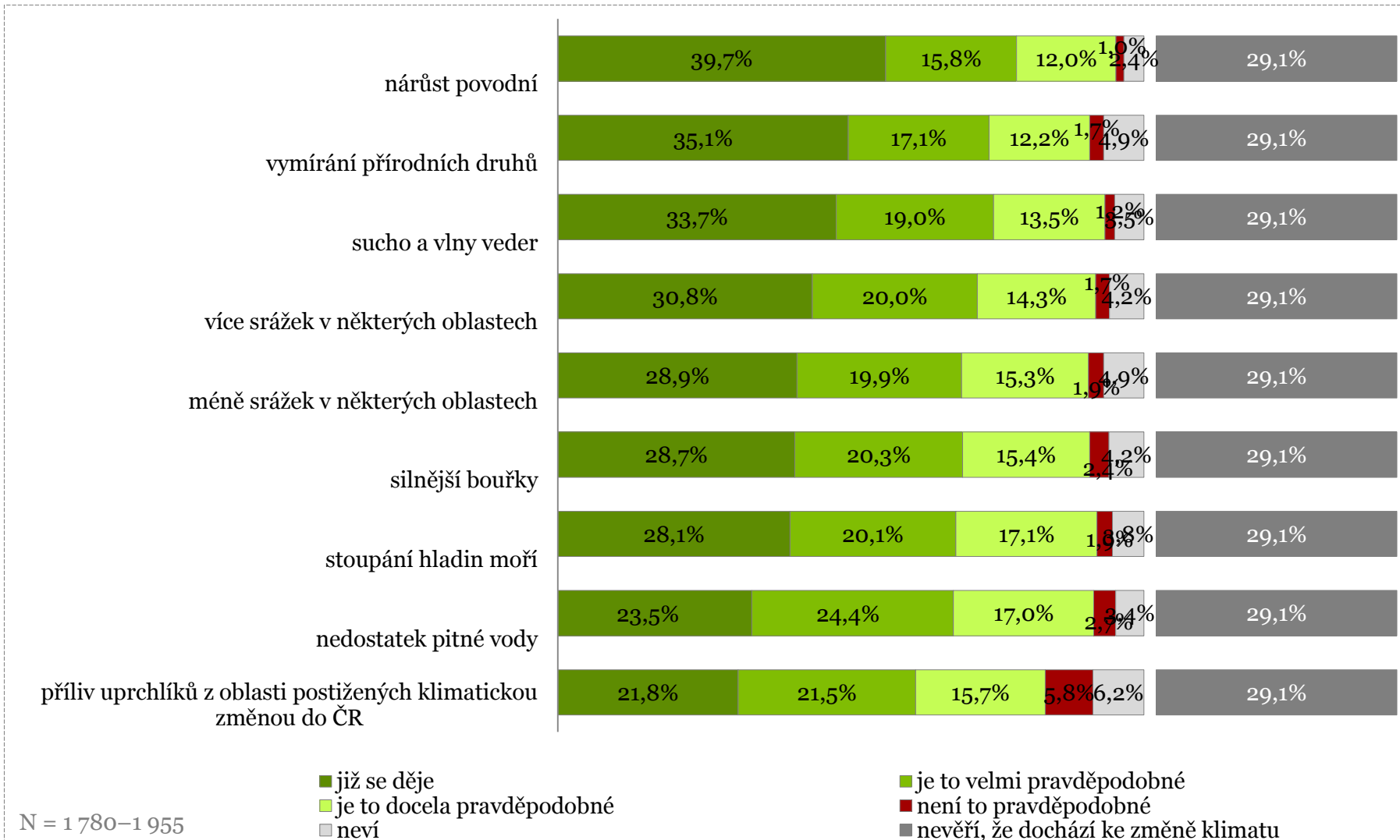
Jak moc podle Vašeho názoru globální změna klimatu poškodí... (seřazeno podle průměru)

Kdy podle Čechů začne globální změna klimatu poškozovat lidi v ČR?

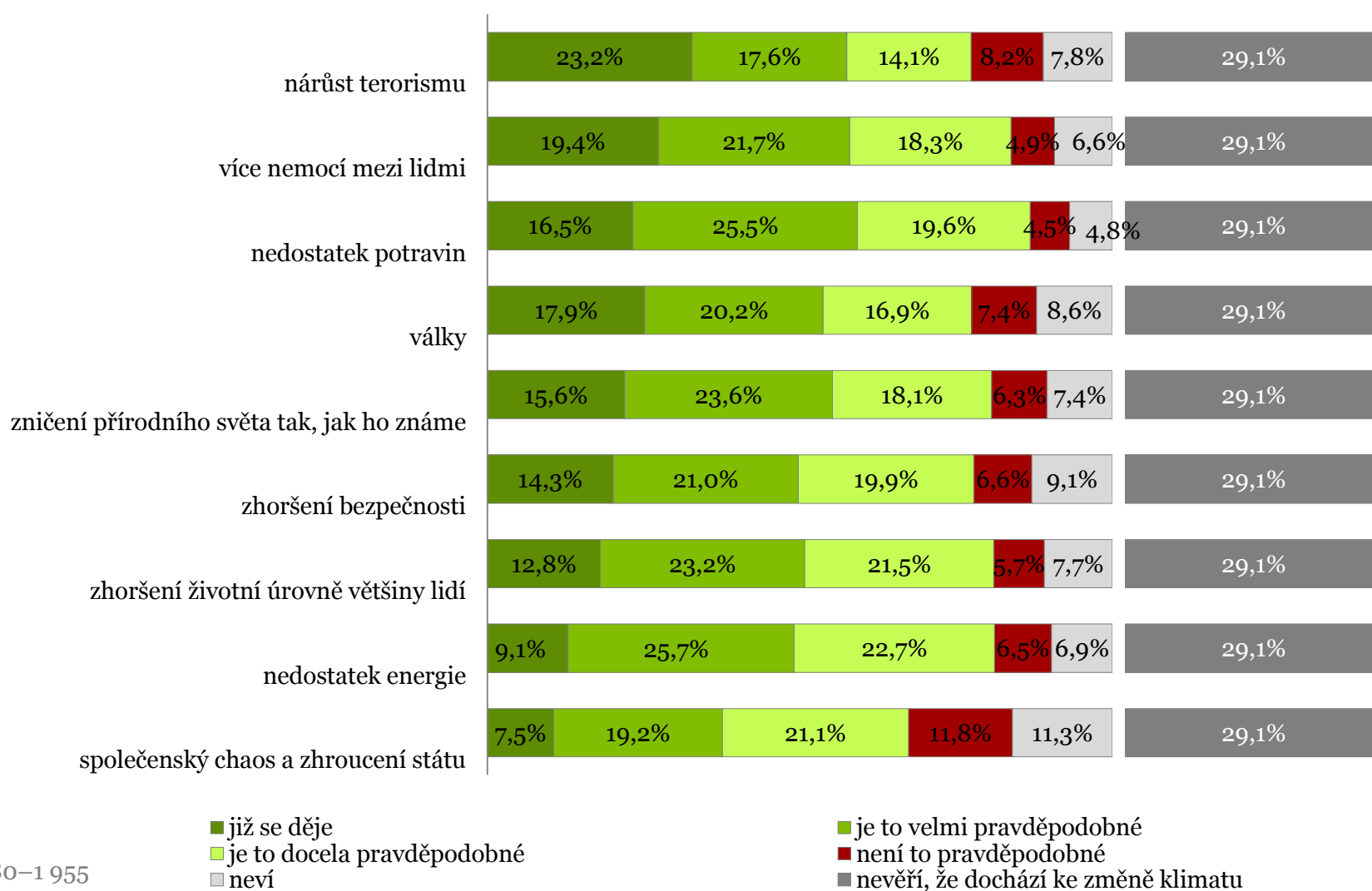
Kdy si myslíte, že začne globální změna klimatu poškozovat lidi v České republice?

Jaké dopady bude mít podle české veřejnosti globální klimatická změna? #1

Jak moc je podle Vás pravděpodobné, že globální klimatická změna bude mít následující dopady? (seřazeno podle průměru)

Jaké dopady bude mít podle české veřejnosti globální klimatická změna? #2

Jak moc je podle Vás pravděpodobné, že globální klimatická změna bude mít následující dopady? (seřazeno podle průměru)

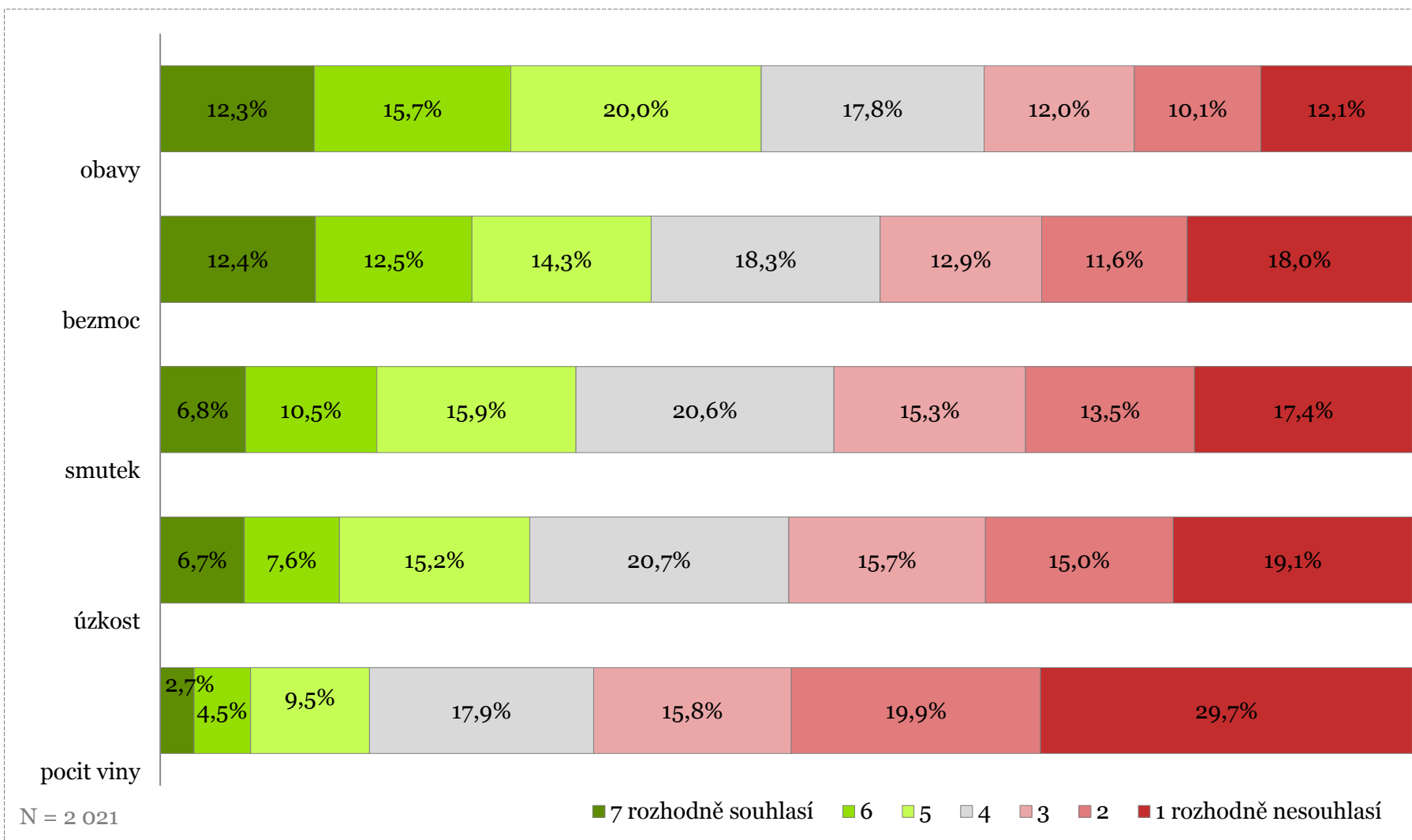
Postoje v debatě o změně klimatu

Jaké pocity v Čechách vyvolávají informace o globální změně klimatu?

Jakým způsobem se má řešit změna klimatu? Kdo je za to odpovědný?

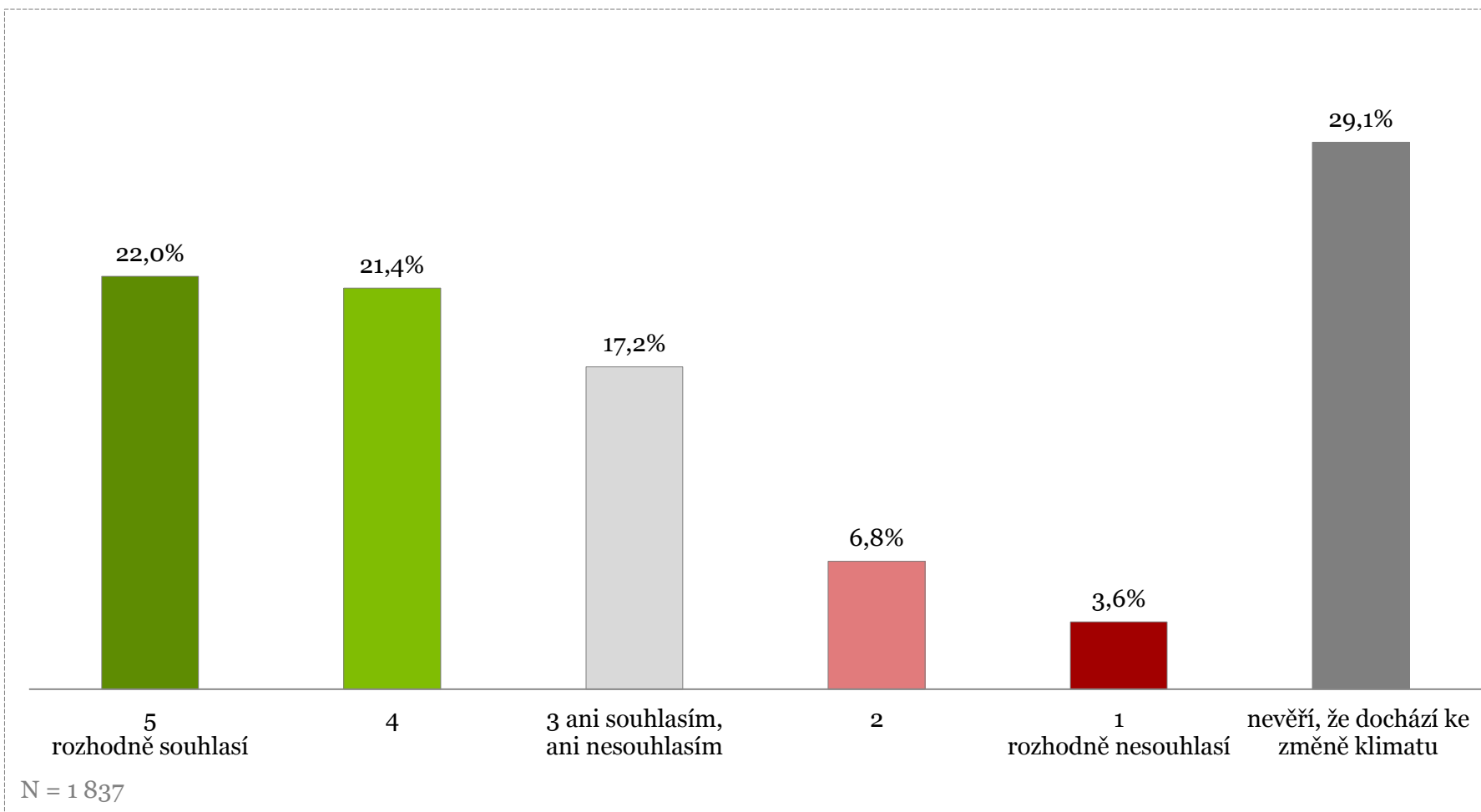
Můžeme podle české veřejnosti odvrátit změnu klimatu, nebo se přizpůsobit?

Jaké pocity v Češích vyvolávají informace o globální klimatické změně?

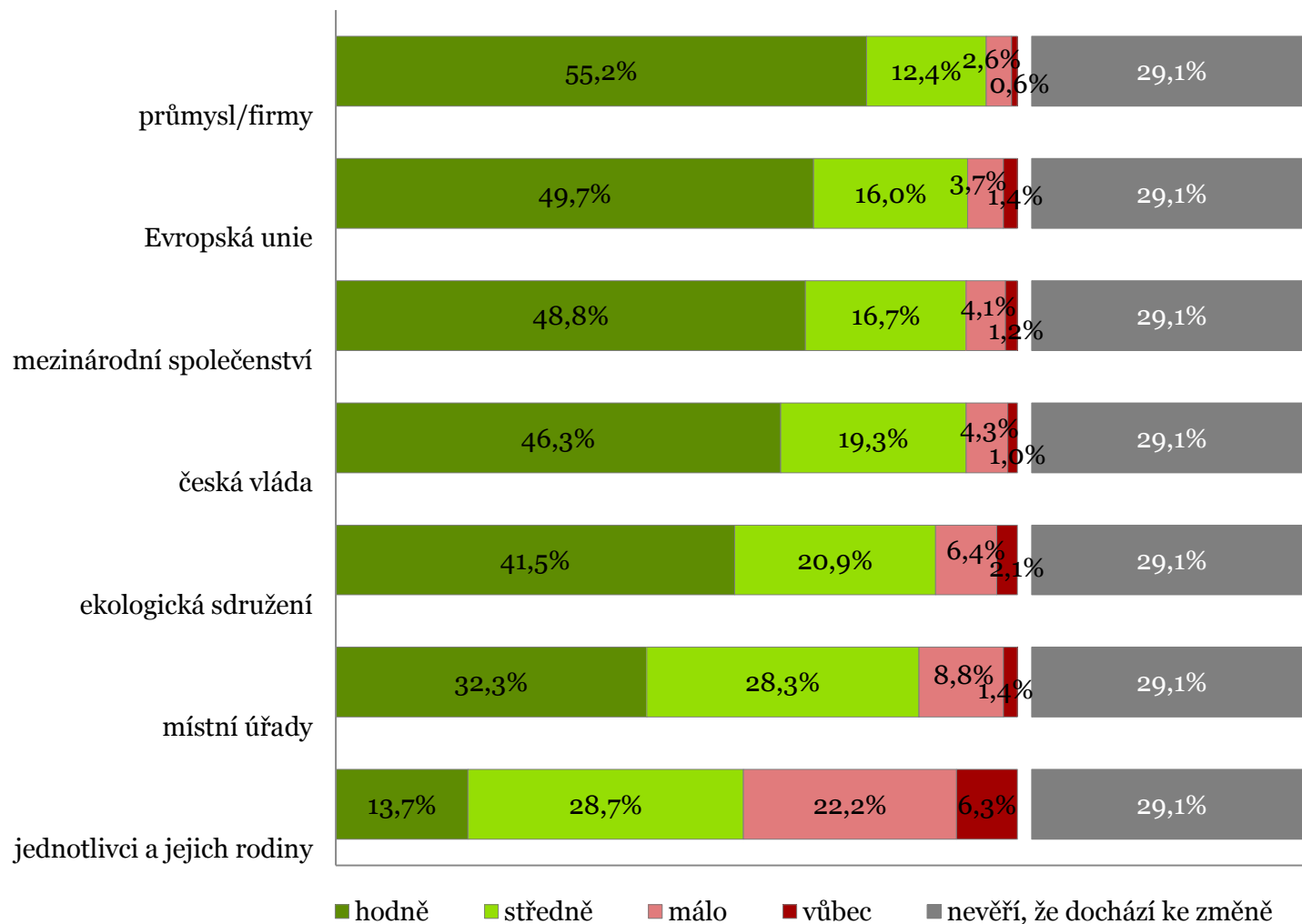
Souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? Informace o klimatické změně ve mně vyvolávají... (seřazeno podle průměru)

Domnívá se česká veřejnost, že o změně klimatu toho víme dost, abychom zdůvodnili, že je potřeba s tím něco udělat?

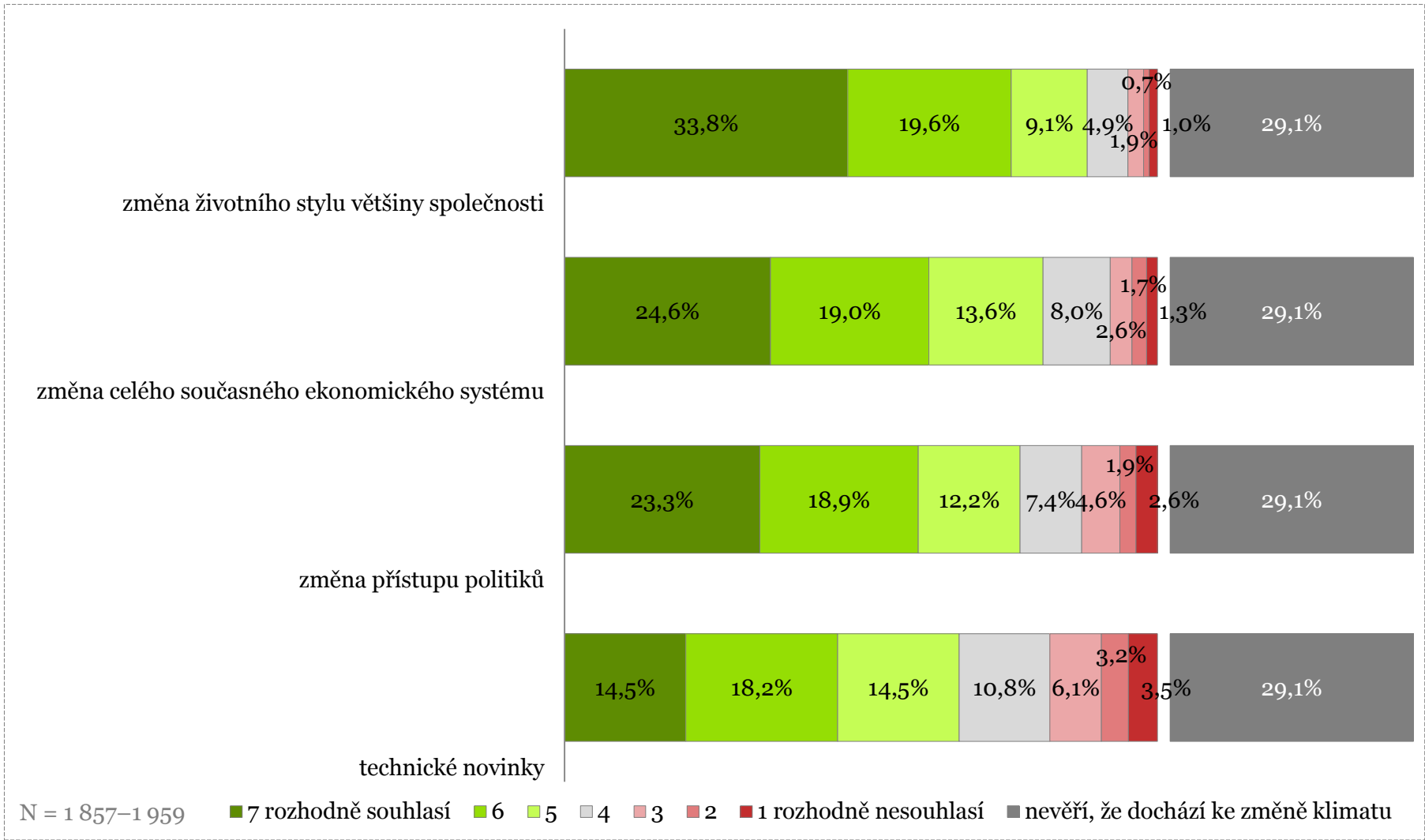
Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, že „o změně klimatu toho víme dost na to, abychom zdůvodnili, že je potřeba s tím něco udělat“

Kdo by měl být podle Čechů zodpovědný za aktivity proti změně klimatu?

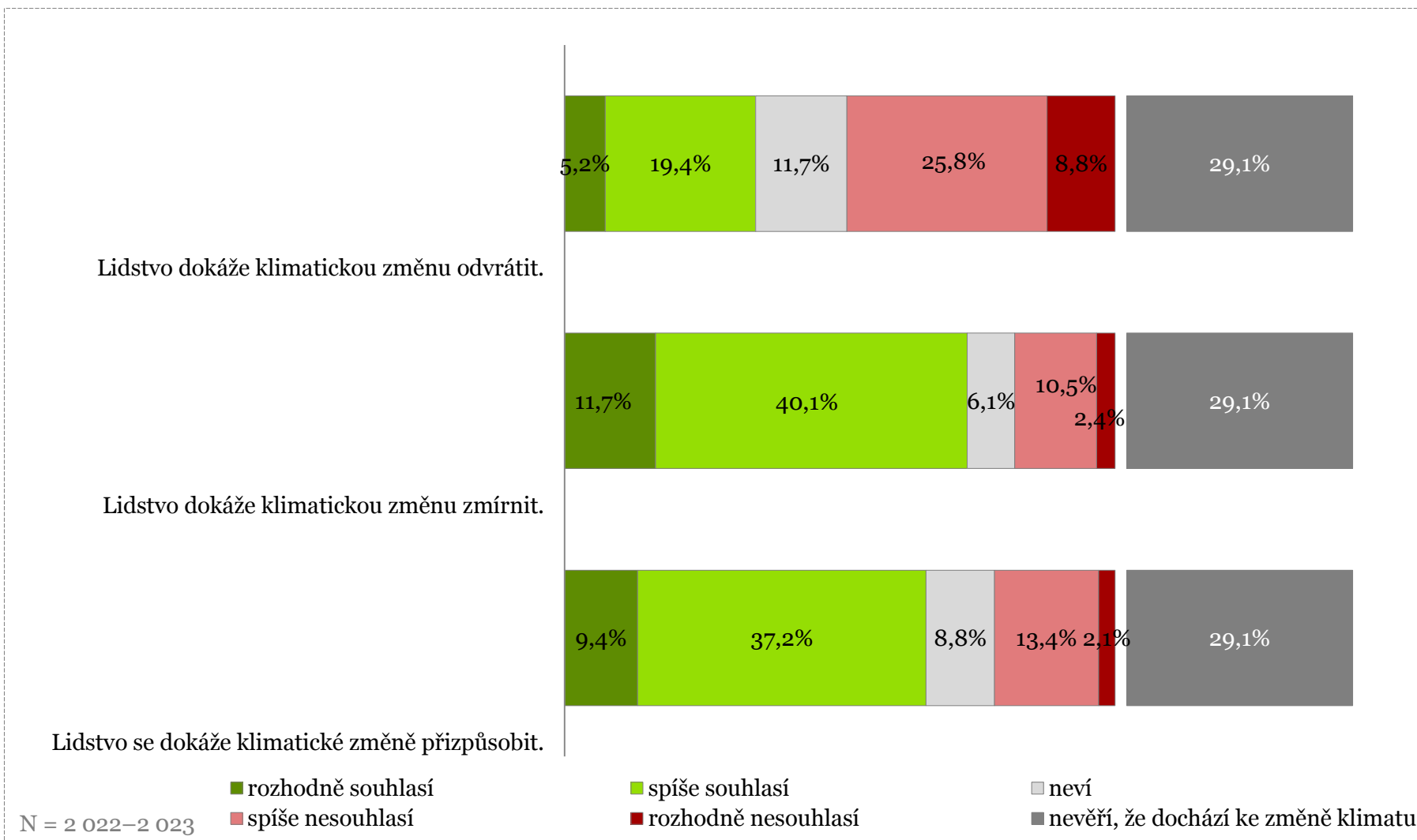
Kdo by podle Vás měl být zodpovědný za aktivity proti globální změně klimatu? (seřazeno podle průměru)

Co považuje česká veřejnost za klíčové pro řešení globální změny klimatu?

Co je podle Vás klíčové pro úspěšné řešení globální změny klimatu? (seřazeno podle průměru)

Jak podle české veřejnosti zvládne lidstvo globální změnu klimatu?

Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? (seřazeno podle průměru)

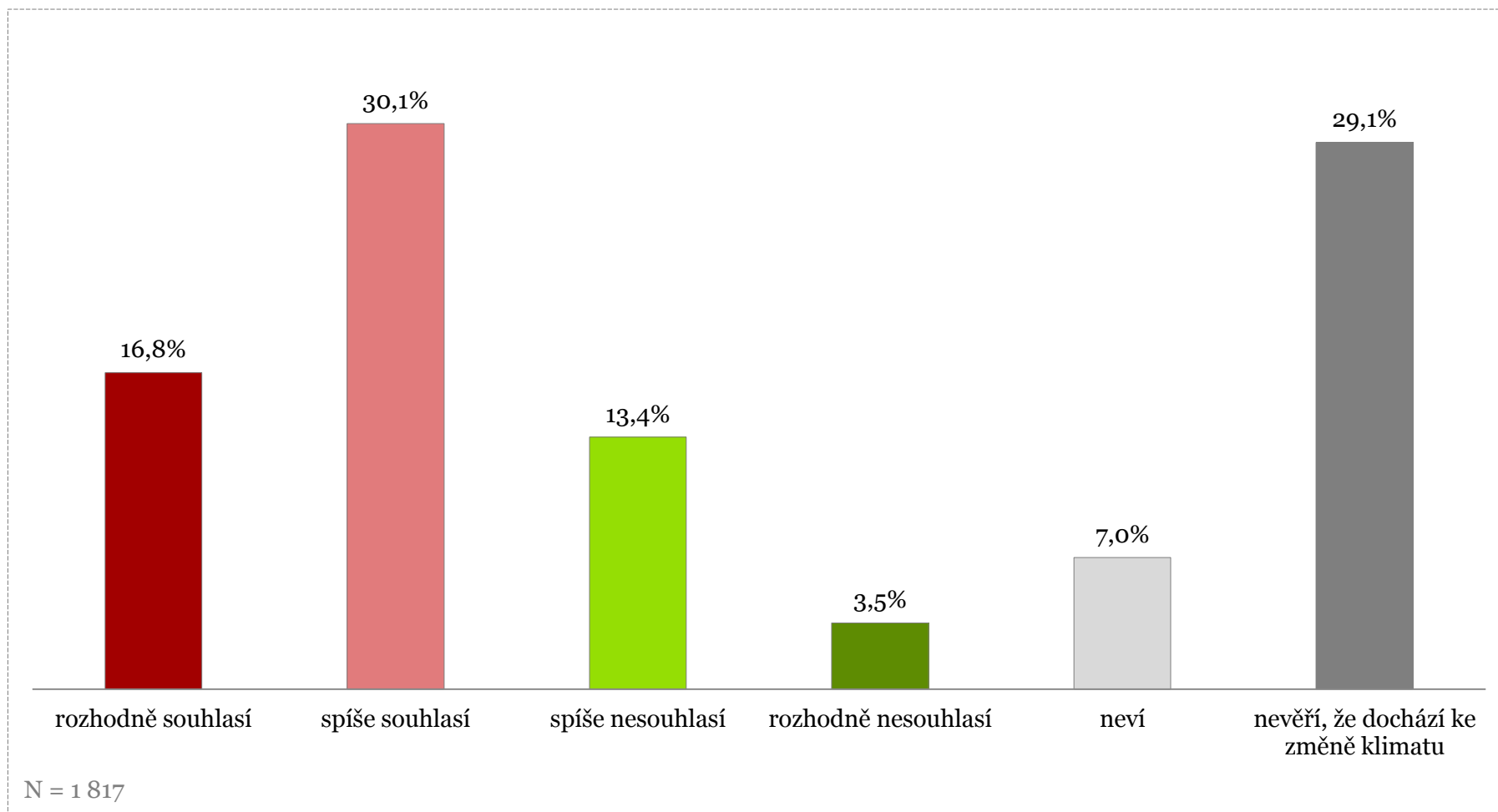
Ochrana klimatu, individuální úroveň

Co Češi dělají ve svém osobním životě pro ochranu klimatu?

Co jsou ochotní dělat?

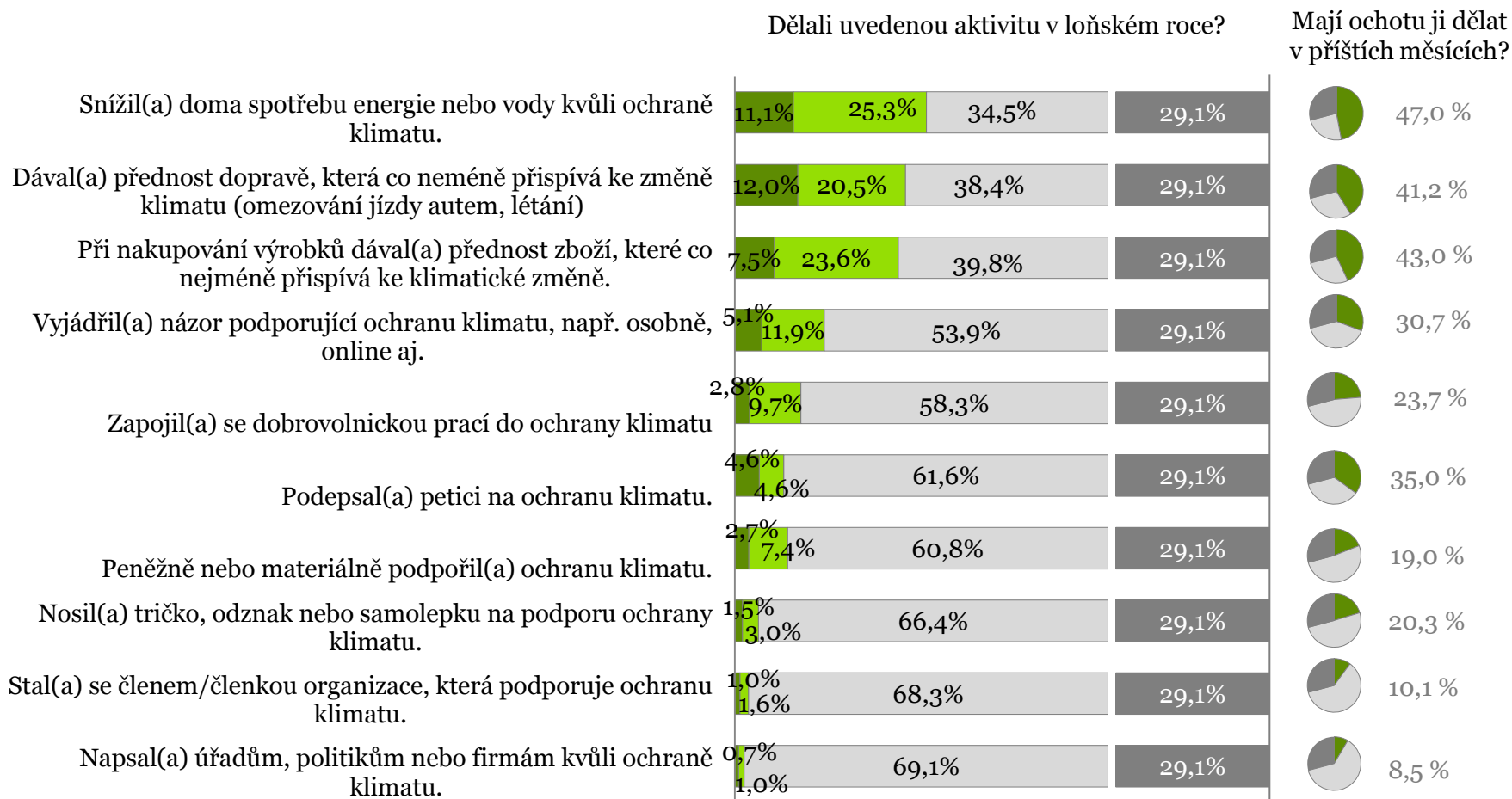
Jak individuální ochranu klimatu vnímají, jaký vliv na ně má jejich okolí?

Kolik Čechů se domnívá, že pro zmírnění nepříznivých dopadů globální změny klimatu může udělat velmi málo?

Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? „Pro zmírnění nepříznivých dopadů globální změny klimatu mohu udělat velmi málo.“

Co Češi dělali za poslední rok pro ochranu klimatu? A co jsou ochotní dělat?

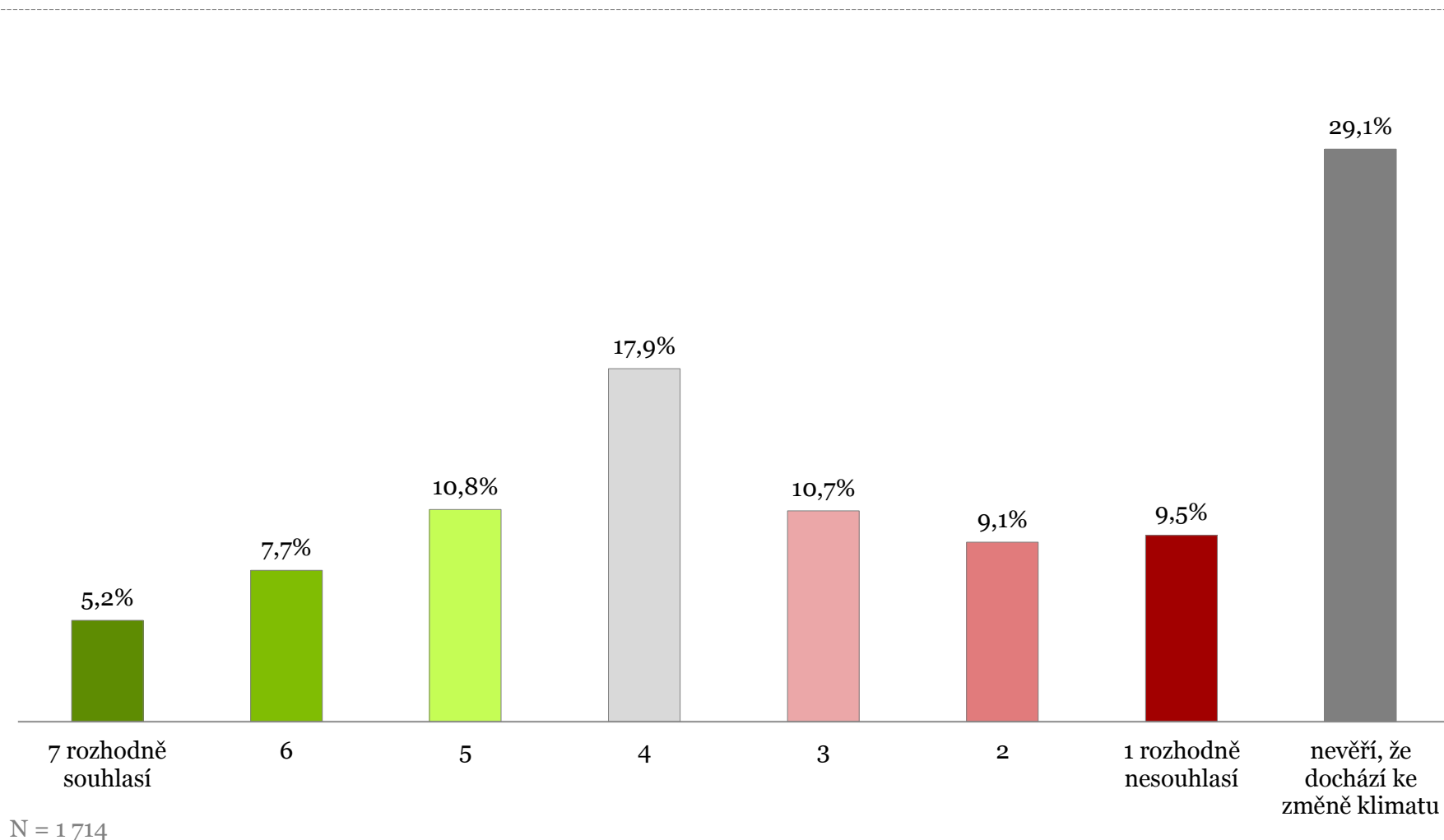
N = 1 979–2 015

■ rozhodně ano ■ částečně ano ■ vůbec ■ nevěří, že dochází ke změně klimatu

Pruhové grafy: Dělali jste v uplynulém roce něco z uvedených aktivit pro ochranu klimatu? (seřazeno podle průměru)

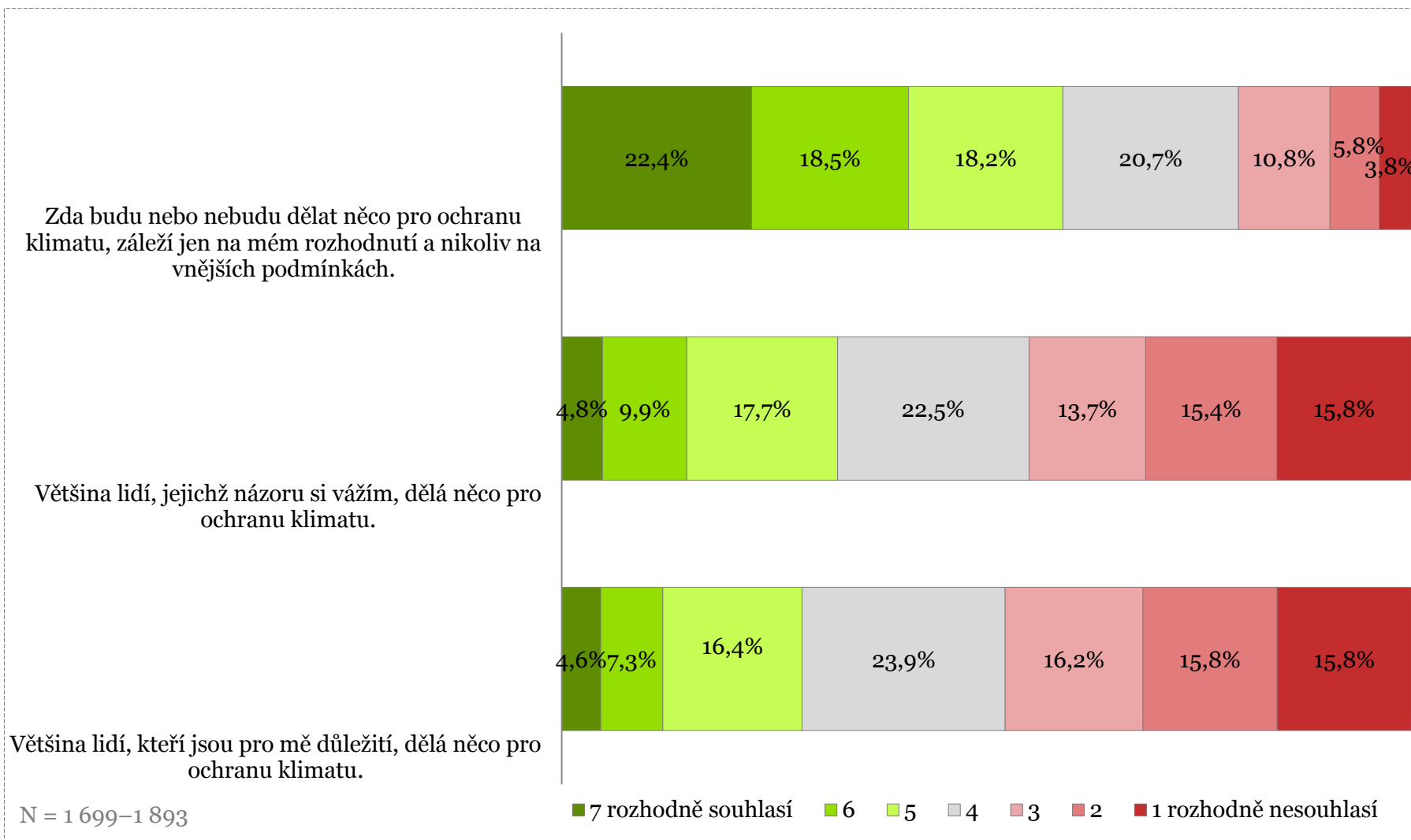
Koláčové grafy: Jste ochotný/á dělat tuto aktivitu v příštích měsících?

Kolik Čechů má příští měsíc v plánu udělat něco pro ochranu klimatu?

Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? „Mám v plánu dělat něco pro ochranu klimatu v příštím měsíci.“

Jak ovlivňuje Čechy v aktivitách pro ochranu klimatu jejich okolí?

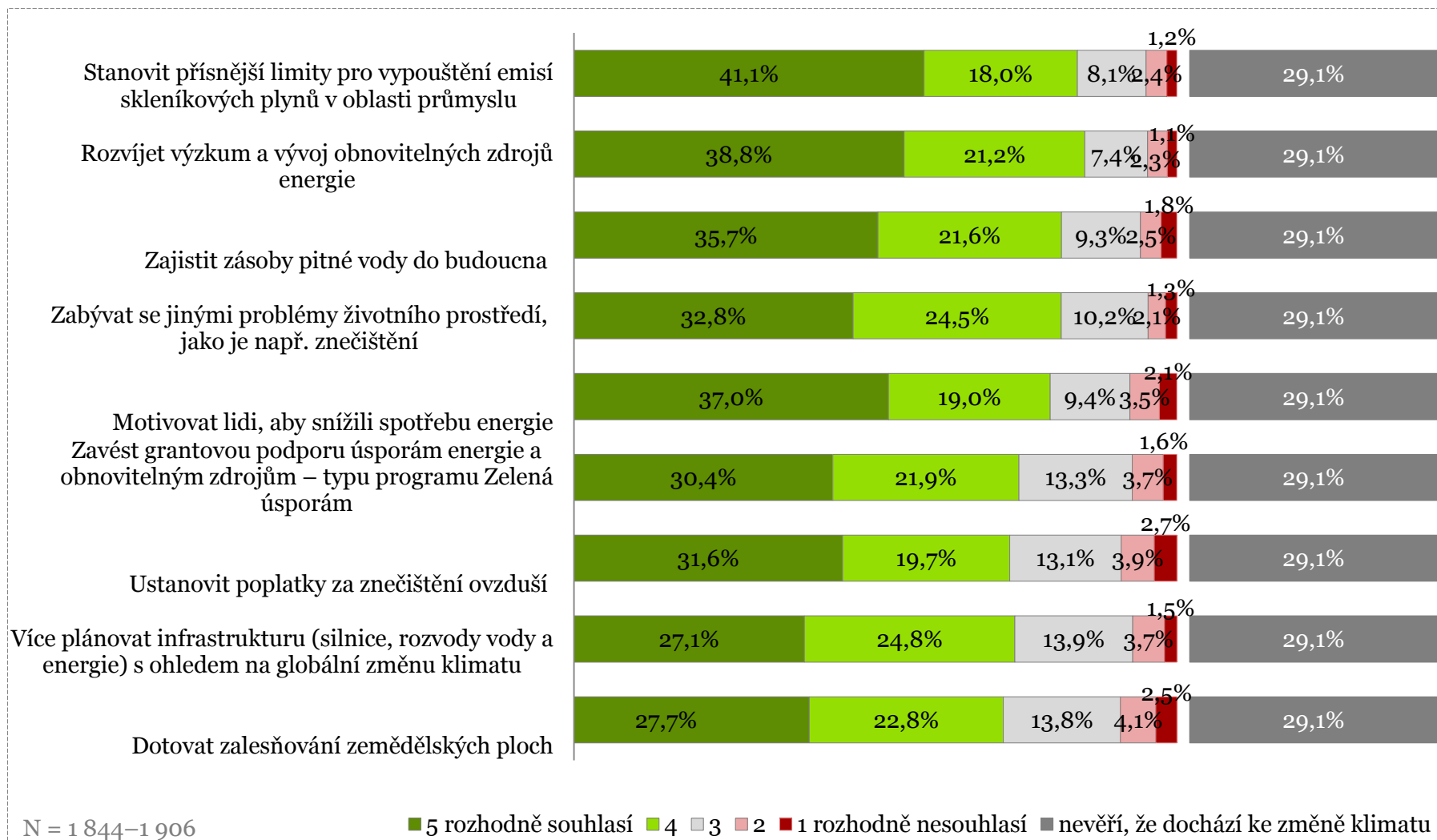
Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? (seřazeno podle průměru)

Ochrana klimatu, společenská úroveň

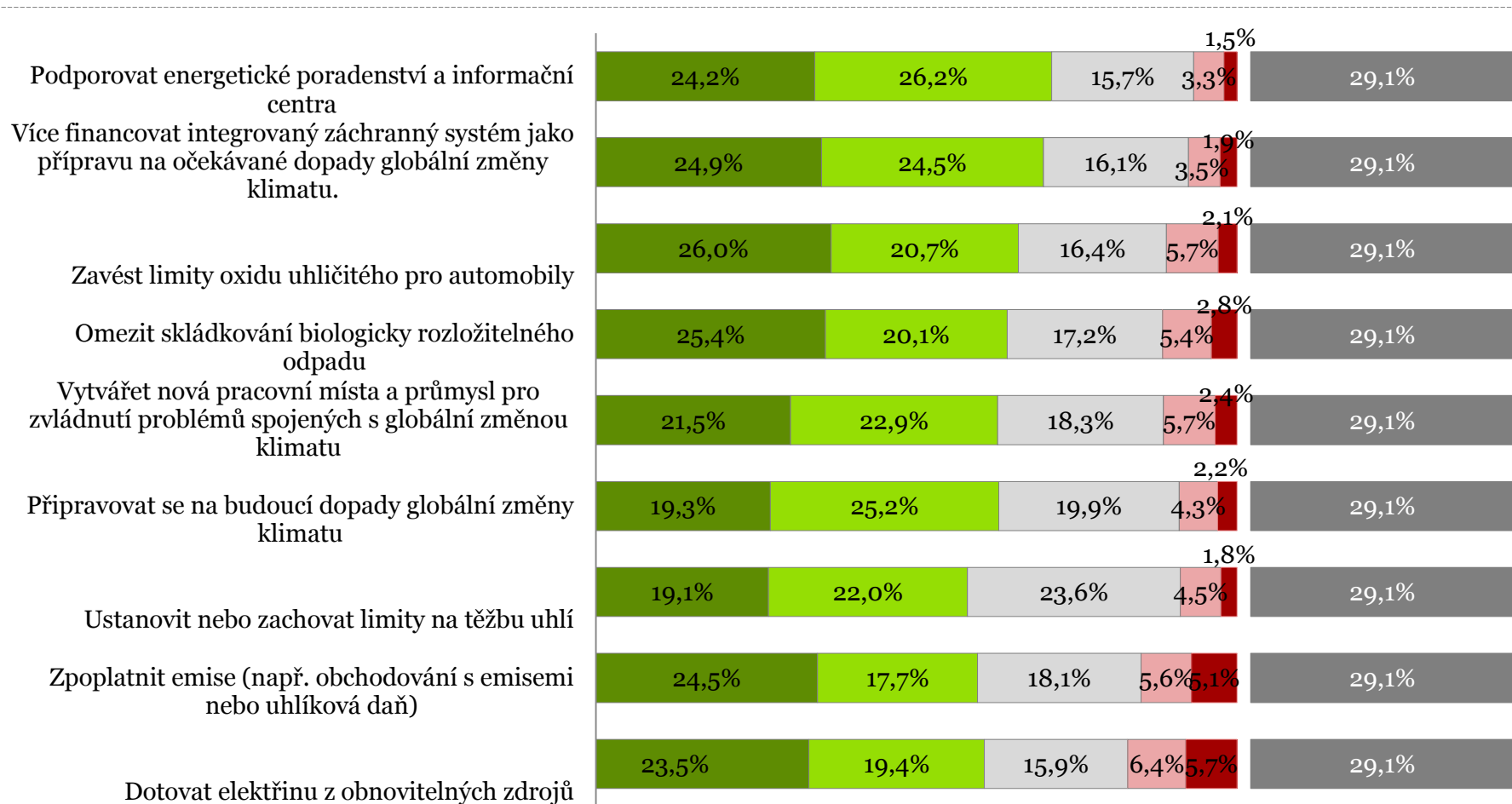
Jaká politická opatření v souvislosti se změnou klimatu Češi podporují?
Jaké přínosy klimaticky zaměřených opatření by česká veřejnost uvítala?

S jakými opatřeními pro zmírnění klimatické změny by Češi souhlasili? #1

Ohodnoťte prosím, jak silně souhlasíte či nesouhlasíte s každým z následujících kroků, které by mohla česká vláda učinit v reakci na globální změnu klimatu. (seřazeno podle průměru)

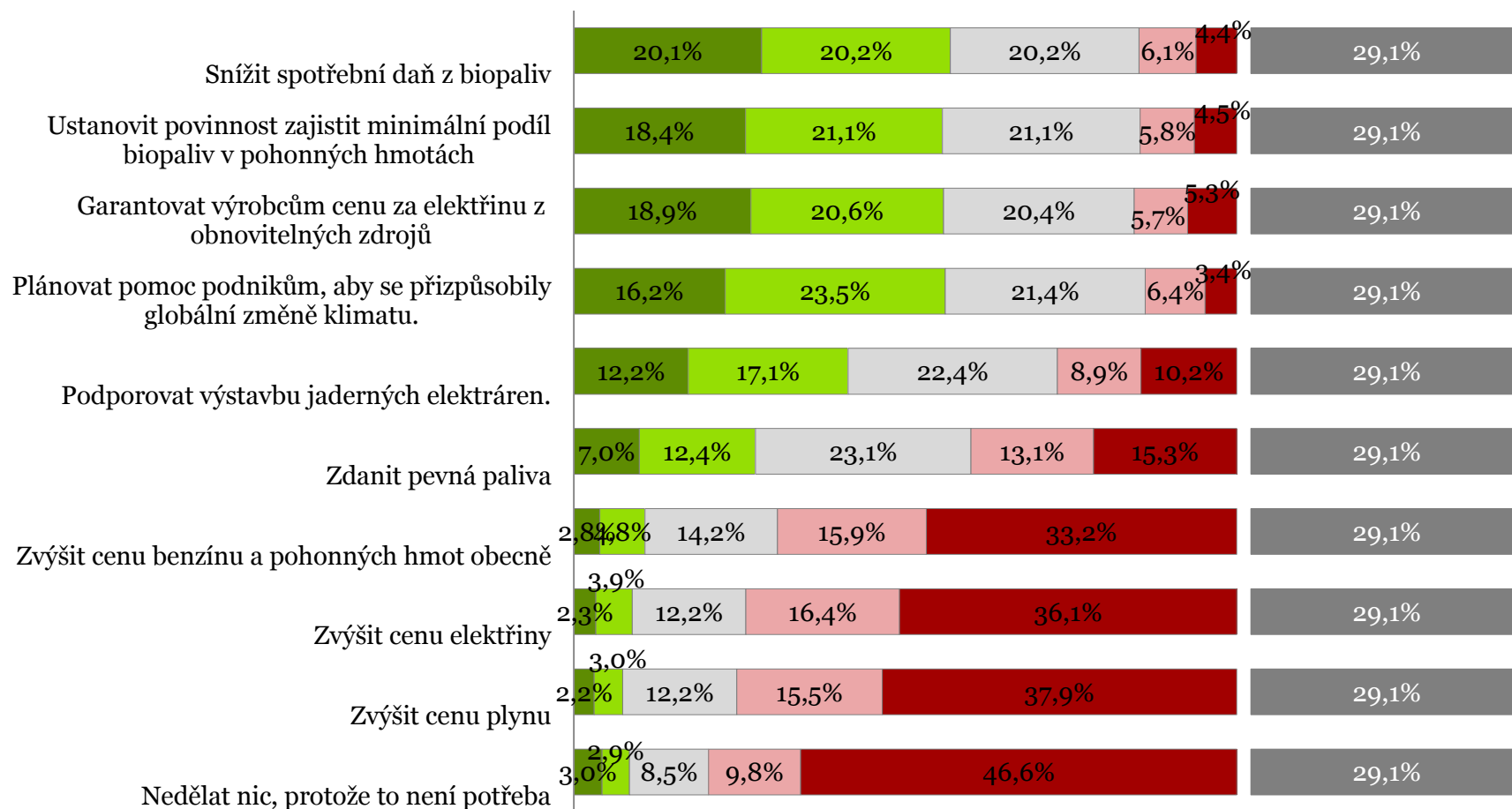
S jakými opatřeními pro zmírnění klimatické změny by Češi souhlasili? #2

N = 1 844-1 906 5 rozhodně souhlasí 4 3 2 1 rozhodně nesouhlasí nevěří, že dochází ke změně klimatu

Ohodnoťte prosím, jak silně souhlasíte či nesouhlasíte s každým z následujících kroků, které by mohla česká vláda učinit v reakci na globální změnu klimatu. (seřazeno podle průměru)

S jakými opatřeními pro zmírnění klimatické změny by Češi souhlasili? #3

N = 1 844-1 906

■ 5 rozhodně souhlasí

■ 4

■ 3

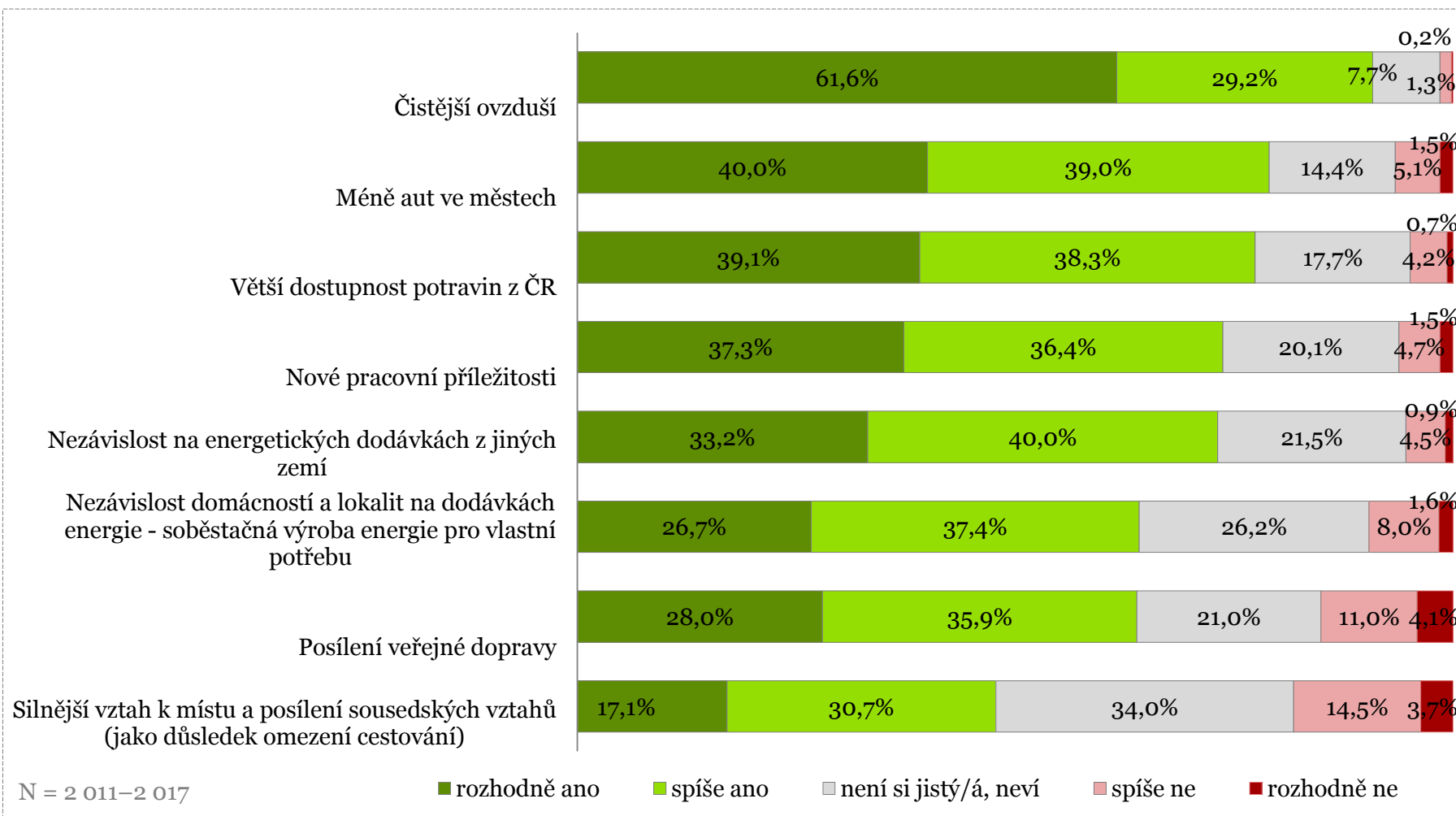
■ 2

■ 1 rozhodně nesouhlasí

■ nevěří, že dochází ke změně klimatu

Ohodnoťte prosím, jak silně souhlasíte či nesouhlasíte s každým z následujících kroků, které by mohla česká vláda učinit v reakci na globální změnu klimatu. (seřazeno podle průměru)

Kdyby se česká společnost rozhodla chránit klima, jaké změny oproti současnosti by Češi přivítali?

Kdyby se naše společnost rozhodla aktivně chránit klima, jaké změny oproti současné době byste přivítali? (seřazeno podle průměru)

Kontakt

PhDr. Jan Krajhanzl, Ph.D.

sociální psycholog, zabývá se ekopsychologií a environmentální komunikací

Katedra environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, Joštova 10, 602 00 Brno

jan.krajhanzl@gmail.com

Poděkování

Výzkum byl realizován v rámci projektu č. EHP-CZ02-OV-1-011-2014 s názvem “Podpora výměny informací o dopadech změny klimatu a adaptačních opatření na národní a regionální úrovni”, který je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů 2009-2014.

Velmi děkujeme také absolventům a příznivcům Katedry environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity Lucii Patoprsté, Nikole Fouskové, Radkovi Svobodovi a Vítu Vrbkovi za poskytnutí fotografií pro ilustraci této výzkumné zprávy.